

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Василь Ільницький

**Концепція національної революції ОУН та
боротьба за її реалізацію (30–40-і рр. ХХ ст.)**

Методичні матеріали до семінарських занять

Для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта спеціальності
014 Середня освіта (Історія)

**Дрогобич
2024**

УДК 94(477.8):329.73”1929/1940”(072)

I-48

Рекомендовано до друку вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка (протокол 16 від 27.09.2017 р.)

Рецензенти:

Галик В.М., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри
всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана
Франка;

Попп Р.П., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри
історії України та правознавства Дрогобицького державного
педагогічного університету імені Івана Франка.

Футала В.П., доктор історичних наук, професор, професор
кафедри історії України та правознавства Дрогобицького державного
педагогічного університету імені Івана Франка.

I-48 **Ільницький Василь.** Концепція національної революції ОУН
та боротьба за її реалізацію (30–40 рр. ХХ ст.)» : методичні
матеріали до семінарських занять для підготовки фахівців
другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01
Освіта. Спеціальності 014 Середня освіта (Історія). 2-ге
видання. Розширене та доповнене. Дрогобич : Дрогобицький
державний педагогічний університету імені Івана Франка,
2024. 38 с.

Навчально-методичний посібник містить плани семінарських
занять, методичні поради до них, перелік рекомендованих джерел і
літератури, завдань для контрольних робіт, тематику індивідуальних
завдань.

© Ільницький В.І.

©Редакційно-видавничий відділ
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Генеза ідейно-програмових засад ОУН (1920-ті рр.). Перший Конгрес українських націоналістів.....	6
Тема 2. Становище і діяльність ОУН у 1939 – початку 1941 рр.....	10
Тема 3. Політика і тактика ОУН у другій половині 1941– 1942 рр.....	13
Тема 4. Перехід ОУН (б) від елементів тоталітаризму на позиції демократичного націоналізму. Реалізація концепції національної революції у другій половині 1943–1944 рр.....	17
Тема 5. Політика і тактика ОУН у справі реалізації концепції національної революції після завершення війни у Європі.....	23
Завдання для контрольних робіт.....	29
Тематика індивідуальних завдань.....	31
Список джерел і літератури.....	32

ВСТУП

Вивчення навчального курсу «Концепція національної революції ОУН та боротьба за її реалізацію (30–40-і рр. ХХ ст.)» передбачене навчальним планом підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти на факультеті історії, педагогіки та психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

В умовах складних процесів розбудови Української незалежної держави велике значення має використання досвіду попередніх поколінь, зокрема послідовної боротьби ОУН за державність. Однак протягом десятиліть ідеологічні і програмні засади, її політична діяльність фальсифікувалися радянською історіографією, заперечувався національно-визвольний характер боротьби ОУН проти тоталітарних режимів, які жорстоко придушували прагнення українського народу до власної державності. На жаль, ще й сьогодні в незалежній Україні є політичні сили, які намагаються реанімувати постулати більшовицької ідеології, сфальсифікованої історії, постійно використовують щодо ОУН, УПА терміни «націоналісти-зрадники», «запроданці», «фашисти», «бандити» тощо. Тому дуже актуальним є об'єктивне, всебічне дослідження політики ОУН. Важливість цього курсу зумовлюється ще й тим, що низка питань не знайшла висвітлення або подана схематично.

При вивченні означеної дисципліни основним завданням є висвітлити стан дослідженості проблеми в історичній літературі; процес формування ідеологічних засад ОУН на основі критичного аналізу досвіду національно-визвольних змагань 1917–1920 рр.; визначити суть ідеології українського націоналізму; розкрити рішення Першого Конгресу українських націоналістів з програмних, політичних, організаційних питань, в основу яких була покладена ідеологія націоналізму, апробація та узагальнення досвіду практичної діяльності організації на пошук найефективніших методів національно-визвольної боротьби; показати політику і тактику ОУН у роки Другої світової війни та перші повоєнні роки із врахуванням змін внутрішніх і зовнішніх обставин, в яких ОУН боролася за створення незалежної, соборної держави Україна.

Виклад матеріалу має проблемно-хронологічний характер. Окрім висвітлення змісту і поступового розвитку, розширення, поглиблення, і трансформації концепції національної революції ОУН під час вивчення цей курс міститиме інформацію про розвиток структур визвольного руху, розглядатимуться питання становлення його ідеології, стосунки із різними політичними силами, порівняння із аналогічними рухами інших народів та ін. У викладі матеріалу використовуватимуться наочні матеріали як джерельного характеру (документи, світлини, кінохроніки того часу), так сучасні науково-популярні фільми з цієї тематики.

Методичний посібник відповідає затвердженій вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка програмі навчальної дисципліни «Концепція національної революції ОУН та боротьба за її реалізацію (30–40-і рр. ХХ ст.)» для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Курс включає серію практичних занять, головним завданням яких є навчити студентів працювати із першоджерелами – документами, спогадами, періодикою того часу, історіографією проблеми. Підсумковим результатом курсу є залік.

Плани семінарських занять та методичні рекомендації

Тема 1. Генеза ідейно-програмових засад ОУН (1920-ті рр.). Перший Конгрес українських націоналістів (2 год)

План

1. Витоки ідеології українського націоналізму (1920-ті рр.).
2. Виникнення націоналістичних організацій. Конференції 1927, 1928 рр. з питань підготовки Першого збору ОУН.
3. Перший збір ОУН. Склад, рішення про ідеологічні, політичні та організаційні засади ОУН.

Реферати:

1. Суть і зміст концепції національної революції ОУН.
2. Політичний портрет Андрія Мельника.
3. Політичний портрет Євгена Коновальця.

Список рекомендованих джерел та літератури

Джерела

1. Бандера С. Перспективи української революції. Дрогобич : Відродження, 1998. 656 с.
2. Євген Коновалець та його доба. Мюнхен : Вид. фундації ім. Є. Коновальця, 1974. 1018 с.
3. Конгрес Українських Націоналістів 1929 р. Документи і матеріали / упоряд. В. Муравський; НАН України. ЛНБ ім. В. Стефаника ; Центр досліджень визвольного руху. Львів, 2006. 420 с.
4. Коновалець Є. «Я б'ю в дзвін, щоб зрушити справу ОУН з мертвої точки...». Невідомі документи Організації Українських Націоналістів. Рік 1930: Документально-наукове видання / передм. А. Кентій, В. Лозицький. Київ : Темпора, 2003. 272 с.
5. ОУН в світлі постанов конференцій та інших матеріалів з діяльності 1946–1956. [Б. м.] : Вид. ЗЧ ОУН, 1956. 372 с.
6. Радянські органи державної безпеки у 1939 – червні 1941 р. / упоряд. В. Даниленко, С. Кокін. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 1312 с.
7. Сергійчук В. Український здвиг: Прикарпаття. 1939–1955 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.

Література

8. Касьянов Г. До питання про ідеологію Організації українських націоналістів

- (ОУН): аналітичний огляд. Київ : Інститут історії України НАН України, 2003. 63 с.
9. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1920–1941 рр.). Київ : Інститут історії України НАН України, 1998. 201 с.
10. Кентій А. Українська військова організація (УВО) в 1920–1928 рр. Короткий нарис. Київ : Інститут історії України НАН України, 1998. 201 с.
11. Книш З. Становлення ОУН. Київ : Вид-во ім. О. Теліги, 1994. 128 с.
12. Мамонтов І. Правові підстави діяльності ОУН у Польщі у 20–30-х роках ХХ століття. *Український визвольний рух*. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Центр досліджень визвольного руху. Львів, 2004. Збірник 4. С. 98–101.
13. Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920–1939 роки / авт.кол. Олександр Дарованець, Володимир Мороз, Володимир Муравський, Микола Посівнич. Видання третє, доповнене. Київ : Українська видавнича спілка, 2007. 1008 с.
14. Муравський В. Протоколи засідань військової та ідеологічної комісії конгресу українських націоналістів 1929 р. *Український визвольний рух*. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Центр досліджень визвольного руху. Львів, 2004. Збірник 4. С. 39–60.
15. Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ ХХ ст. Історичні нариси / Д.В. Архієрейський, О.Г. Бажан, Т.В. Бикова та ін. ; відповід. ред. В.А. Смолій. Київ : Наукова думка, 2002. 952 с.
16. Савчин М. Концепція національної революції ОУН (30–40 рр. ХХ ст.). *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Дрогобич : НВУ «Каменярь», 2002. Спецвипуск. С. 20–38.
17. Український націоналізм: становлення в міжвоєнну добу / передмова Василя Вериги. Київ : Видавництво імені Олени Теліги, 2006. 392 с.
18. Український націоналістичний рух 1920 – 30-х рр. на Північній Буковині у світлі румунських архівних документів. *Український визвольний рух*. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Центр досліджень визвольного руху. Львів, 2004. Збірник 4. С. 86–87.

Методичні поради

При розгляді *першого питання* заняття необхідно проаналізувати процес формування ідеологічних основ українського націоналістичного руху, висвітлити питання про загальноісторичний контекст виникнення радикально-націоналістичного спрямування.

Потрібно звернути увагу на те, що від початку 1920-х років територія України була розділена. Кожна із частин відчувала на собі нову хвилю національної дискримінації. Пам'ятайте, що протягом 1920-х років, насамперед завдяки Є. Коновальцю, продовжувала розвиватися ідеологія січового стрілецтва.

Говорячи про чинники, які вплинули на формування українського «інтегрального націоналізму», Іван Лисяк-Рудницький

стверджував, що у «доктрині націоналізму є відгомін ірраціоналістичних, волюнтаристичних і віталістичних теорій, які користувалися в той час популярністю в Західній Європі (Ф. Ніцше, А. Бергсон, Ж. Сорель, Г. Лебон, О. Шпенглер та інші)». Доведіть або спростуйте це твердження.

Процес формування базових ідеологічних засад націоналістичного руху почався, певною мірою спонтанно, вже на початку 1920-х років. Проте від середини 1920-х років у ньому відчувається дедалі більша впорядкованість, пов'язана із його організаційною еволюцією.

Зверніть увагу, що попереднє узгодження основних ідеологічно-програмних постулатів напередодні утворення ОУН відбувалося передусім на сторінках празького часопису «Розбудова нації», який згодом перетворився на головний теоретично-інформаційний орган ОУН. Саме довкола нього сформувалася група діячів, які стали «постачальниками» та артикуляторами ідей, покладених в основу політичної програми майбутньої організації – М. Сціборський, Д. Андрієвський, Ю. Вассиян, В. Мартинець, С. Ленкавський, З. Пеленський. Пам'ятайте, що перші документи ОУН були радше маніфестами, деклараціями, аніж докладно продуманою стратегією. Деталізація і з'ясування програмно-ідеологічних питань відбувалося на сторінках націоналістичних видань. Процес ідеологічного «дозрівання» тривав аж до кінця 1930-х років на фоні справжнього тріумфу тоталітарних режимів і рухів у Європі, неухильного погіршення українсько-польських відносин в Західній Україні.

У *другому питанні* необхідно окреслити суспільно-політичну ситуацію в Західній Україні. Слід приділити значну увагу утворенню і розростанню осередків УВО, формуванню її ідеологічних засад, висвітленню основних напрямів діяльності УВО. Важливо також показати процес утворення та функціонування інших націоналістичних організацій, зокрема Союзу української націоналістичної молоді, Української націоналістичної організації за кордоном, Групи української націоналістичної молоді, Легії українських націоналістів, Союзу організацій українських націоналістів, Об'єднання націоналістичних організацій тощо.

Покажіть процес утворення єдиної націоналістичної організації. Висвітліть проблеми та рішення, прийняті на I Конференції Українських націоналістів (3–7 листопада 1929 р.). Детально проаналізуйте результати роботи II Конференції Українських

націоналістів (8–9 квітня 1928 р.). Зупиніться на кадрових ротаціях у керівництві крайового проводу УВО, а також на конкретизації ідеологічно-політичних позицій УВО.

У *третьому питанні* варто коротко нагадати передісторію проведення I Конгресу. Студент повинен пам'ятати, що фундаментальне місце в концепції національної революції займає ідеологія – система філософських, політичних, правових, моральних, релігійних, естетичних поглядів та ідей, цінностей, система координат, що встановлює ставлення людини до зовнішнього світу, до наявного насправді чи потенційно в ідеалі.

На основі програмних документів студент повинен виділити основні елементи ідеології націоналізму. Зокрема, визначення понять «нація», «національна держава». Окремо висвітліть рішення, прийняті стосовно адміністративно-територіального устрою, форми державної влади, організації управління.

У соціально-економічній сфері постанови Конгресу визначали, що українська держава буде скерована в напрямку розбудови всіх галузей народного господарства, для досягнення якнайбільшої господарської самовистачальності та стратегічної відборонності, збільшення національного майна, забезпечення матеріального добробуту населення, а господарське життя буде побудоване на основі співпраці держави, кооперації і приватного капіталу. Визначалися певні заходи в промисловій, аграрній, військовій, торговельній, фінансовій шкільній, культурно-мистецькій, релігійній політиці. Вони мали загальнозасадничий характер, оскільки, на думку учасників Конгресу, не були першочерговими. У зовнішньополітичній діяльності концепція національної революції відкидала традиційні методи української політики орієнтуватися у визвольній боротьбі на котрогось з «історичних ворогів Української Нації», передбачала готовність вступати в союз «з тими народами, які вороже відносяться до окупантів України», а також після завоювання незалежності налагодити і використовувати міжнародні взаємовідносини для «осягнення суб'єктивної ролі в міжнародній політиці».

У висновках студент повинен зазначити, що наприкінці 20-х у 30-ті рр. ОУН розробила концепцію національної революції, на основі якої велася різнобічна діяльність, спрямована на відродження державності українського народу, формування нового покоління самовідданих борців.

Тема 2. Становище і діяльність ОУН у 1939 – початку 1941 рр. (2 год.)

План

1. Розходження поглядів ПУН із керівництвом Крайової езекутиви. Розкол ОУН.
2. Поглиблення і розширення концепції національної революції ОУН у програмних документах ОУН (б) 1940–1941 рр.

Реферати:

1. Причини розколу ОУН у початковий період війни.
2. Політичний портрет Степана Бандери.

Список рекомендованих джерел та літератури

Джерела

1. Косик В. М. Розкол ОУН у світлі документів. Київ : Українська видавнича спілка, 2002. Т. 2. 1946– 947 рр. 32 с.
2. ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929–1955. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1955. 372 с.
3. Сергійчук В. Український здвиг: Прикарпаття. 1939–1955 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.

Література

4. Бірчак В. Карпатська Україна. Спомини й переживання. Прага : «Нація в поході», 1940. 91 с.
5. Боляновський А. Українські військові формування в збройних силах Німеччини (1939 – 1945) / Львівський національний університет імені Івана Франка; Канадський інститут українських студій Альбертського університету. Львів, 2003. 686 с.
6. Деревінський В. Ставлення ОУН (б) і УПА до сусідніх народів та національних меншин. Київ : Інститут історії України НАН України, 2006. 149 с.
7. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1920–1941 рр.). Київ : Інститут історії України НАН України, 1998. 201 с.
8. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. Париж – Нью-Йорк – Львів : Наукове т-во ім. Шевченка у Львові, 1993. 670 с.
9. Кучерепа М. Історія Волині: 1939–1941 рр. : начальний посібник / М. Кучерепа. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2006. 456 с.
10. Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920 – 1939 роки / авт.кол. Олександр Дарованець, Володимир Мороз, Володимир Муравський, Микола Посівнич. Видання третє, доповнене. Київ : Українська видавнича спілка, 2007. 1008 с.
11. Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Історичні нариси. Київ : Інститут історії України НАН України, 2005. 496 с.
12. Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ–ХХ ст. Історичні нариси /

Д. В. Архієрейський, О. Г. Бажан, Т. В. Бикова та ін.; відповід. ред. В. А. Смолій. Київ : Наукова думка, 2002. 952 с.

13. Руккас А. Бойові дії загонів ОУН у вересні 1939 р. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Дрогобич : НВЦ «Каменярь», 2002. Спецвипуск. С. 385–395.

14. Савчин М. Концепція національної революції ОУН (30–40 рр. ХХ ст.). *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Дрогобич : НВЦ «Каменярь», 2002. Спецвипуск. С. 20–38.

Методичні поради

Вивчення теми доцільно розпочати з аналізу подій кінця 1938–початку 1941 рр. Важливо пам'ятати, що події спричинили корінні зміни в Європі, у т. ч. щодо умов національно-визвольної боротьби і необхідності адекватної корекції політики і тактики ОУН.

Зокрема, при виченні *першого питання* варто звернути увагу на те, що саме в цей час відбувалося проголошення спочатку автономії, а згодом незалежності Карпатської України, наступна окупація Угорщиною, «дворушницька» політика нацистської Німеччини, яка розіграла «українську карту» для розчленування Чехо-Словаччини як федерації трьох народів, а відтак підтримка нею Угорщини в окупації Закарпаття, антиукраїнська політика Москви і Варшави щодо Карпатської України, пакт Молотова-Ріббентропа і поділ етнічних західноукраїнських земель між Німеччиною і СРСР, розв'язання Другої світової війни Німеччиною при співучасті СРСР.

Замість швидкої реакції на події Провід ОУН, очолюваний після загибелі Є. Коновальця А. Мельником, проявляв пасивність, що викликало невдоволення провідників організації Краю.

З метою усунення непорозумінь, узгодження позицій між ПУНОм і Краєм у січні 1940 р. відбулася зустріч представників ОУН Краю В. Тимчія і С. Бандери з А. Мельником в Італії.

У діяльності на закордонних теренах керівники краю вбачали доцільним використати як головну акцію, війну СРСР проти Фінляндії, адже західні держави йшли на допомогу Фінляндії, зокрема, Франція готувала висилку своїх військових частин на фінський фронт. Після цього у лютому 1940 році в Кракові відбулася нарада провідників Крайової Екзекутиви, на якій зазначалося, що «керівництво ОУН за кордоном опинилося в руках людей, які зле сповняють завдання ПУН».

Відтоді практично почали діяти дві окремі політичні організації: Організація українських націоналістів під проводом С. Бандери і Організація українських націоналістів під проводом А. Мельника.

Необхідно пам'ятати, що обидві організації вирішили використати війну для реалізації своїх цілей. Метою обох була Українська самостійна соборна держава. Однак принципові політичні положення і тактика у них були різні, ОУН (б) робила ставку на революційну боротьбу за будь-яких умов, ОУН (м) обрала шлях поміркованої дії. Про це свідчать прийняті ними у наступному часі документи. Політична програма ОУН (б), викладена в опублікованому у грудні 1940 році маніфесті, була амбітна і широка, вона зверталася також до інших народів СРСР. Обов'язково необхідно звернути увагу і проаналізувати «Меморандуми» проводу ОУН (м) (14 квітня 1941 р.), переданий німецьким урядовим інстанціям і меморандум ОУН (б) (15 червня 1941 р.) вручений канцелярії Райху.

При висвітленні *другого питання* слід звернути увагу на те, що Революційний Провід на чолі з С. Бандерою вже в 1940 році робить крок у напрямі відмови від монопольного права на керівництво національно-визвольним рухом, висловлює готовність співпрацювати з іншими самостійницькими політичними та громадськими організаціями, розширення та конкретизацію змісту концепції національної революції. У грудні 1940 року Провід ОУН (р) видав «Маніфест», в якому міститься заклик до «всіх українців, де вони не жили б, ставати в бойові лави фронту української національної революції» і заява про готовність до співпраці з тими, хто готовий боротися за самостійність України, свою владу, землю, людське життя, гідність і свободу людини, незалежно від політичних переконань, партійної приналежності, визнання прав працюючих виявляти одверто свої політичні переконання словом і друкком, відбувати свobodно прилюдні збори та творити свої політичні, громадські та професійні організації». Другий великий збір відзначив, що «нове політичне положення, відмінності умовин революційної праці й далекосяжні наслідки нашої роботи вимагають політичного доозброєння й найдоцільнішої тактики боротьби». Під цим кутом були конкретизовані завдання національної революції. Далі необхідно проаналізувати важливий документ «Політичні вказівки» ухвалений у травні 1941 р. Проводом ОУН (р), в якому уточнювалися окремі положення концепції національної революції.

Тема 3. Політика і тактика ОУН у другій половині 1941–1942 рр. (2 год.)

План

1. Політика і тактика ОУН (б) і ОУН (м) напередодні і початку радянсько-німецької війни.
2. Проголошення Акту відновлення Української держави і реакція нацистського режиму.
3. Рішення I та II конференцій ОУН (б) щодо методів боротьби за здійснення національної революції.

Реферати:

1. Історичний портрет Ярослава Стецька.
2. Створення та діяльність Похідних груп ОУН.
3. Історичний портрет Романа Шухевича.

Список рекомендованих джерел та літератури

Джерела

1. Відновлення Української держави в 1941 році. Нові документи і матеріали. Київ : Українська видавнича спілка, 2001. 198 с.
2. Матеріали та документи Служби безпеки ОУН (б) у 1940-х рр. / зібрані й упорядкували О. Є. Лисенко та І. К. Патриляк. Київ : 2003. 254 с.
3. ОУН в 1941 році. Документи. В 2-х. Частина 1 / упоряд. О. Веселова, О. Лисенко, І. Патриляк, В. Сергійчук; відп. ред. С. Кульчицький. Київ : Інститут історії України НАН України, 2006. 336 с.
4. ОУН в 1941 році. Документи. В 2-х. Частина 2 / упоряд. О. Веселова, О. Лисенко, І. Патриляк, В. Сергійчук; відп. ред. С. Кульчицький. Київ : Інститут історії України НАН України, 2006. С. 337–603.
5. ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929–1955. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1955. 372 с.
6. Сергійчук В. Український здвиг: Прикарпаття. 1939 – 1955 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.
7. Україна в Другій світовій війні. Збірник німецьких архівних матеріалів : у 3 т. / зібрав і упоряд. В. Косик. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України; Львів. Держ ун-т ім. І. Франка; Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України. Т. 2: (1941–1942), 1998. 384 с.; Т. 3: (1942–1943), 1999. 384 с.
8. 65-та річниця проголошення Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 року. Збірник матеріалів і документів. Київ : Українська видавнича спілка, 2006. 136 с.

Література

9. Антонюк Я. Діяльність служби безпеки ОУН. Історико-краєзнавче видання. Луцьк : Волинська книга, 2007. 176 с.
10. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історичний аналіз. Київ : Либідь; Військо України, 1994. Книга перша. 432 с.
11. Ільющин І. ОУН-УПА і українське питання в роки Другої світової війни (в світлі польських документів). Київ, 2000. 198 с.
12. Ільющин І. Протистояння УПА і АК (Армії крайової) в роки Другої світової війни. На тлі діяльності польського підпілля в західній Україні. Київ, 2001. 289 с.
13. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1920–1941 рр.). Київ : Інститут історії України НАН України, 1998. 201 с.
14. Киричук Ю. Нариси з історії українського національно-визвольного руху 40–50-х років ХХ століття. Львів : ЛДУ імені Івана Франка, 2000. 304 с.
15. Киричук Ю. ОУН і УПА у загальносвітовому контексті: паралелі, порівняння, аналогії, уроки // Українська повстанська армія в боротьбі проти тоталітарних режимів. Львів : [б.в.], 2004. С. 32–50.
16. Киричук Ю. Український національний рух 40–50-х років ХХ століття: ідеологія та практика. Львів : Добра справа, 2003. 464 с.
17. Косик В. Правда історії. Роки окупації України 1939–1944 (Збірник статей). Київ : Українська видавнича спілка, 2008. 184 с.
18. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. Париж – Нью-Йорк – Львів : Наукове т-во ім. Шевченка у Львові, 1993. 670 с.
19. Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Історичні нариси. Київ : Інститут історії України НАН України, 2005. 496 с.
20. Патриляк І. Військова діяльність ОУН (б) у 1940–1942 роках. К., 2004. 513 с.
21. Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ–ХХ ст. Історичні нариси / Д. В. Архієрейський, О. Г. Бажан, Т. В. Бикова та ін.; відповід. ред. В. А. Смолій. Київ : Наукова думка, 2002. 952 с.
22. Савчин М. Концепція національної революції ОУН (30–40 рр. ХХ ст.). *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Дрогобич : НВЦ «Каменярь», 2002. Спецвипуск. С. 20–38.

Методичні поради

При підготовці до *першого питання* необхідно звернути увагу на те, що у програмних постановках ОУН були накреслені основні принципи взаємовідносин із зовнішніми чинниками як на етапі боротьби за державність, так в часі розбудови Української держави. Але зміни у міжнародному становищі, політиці інших держав, в тому числі у ставленні до «українського питання», події, що відбулися на окупованих українських землях, вимагали постійної уваги, адекватної реакції на поточні процеси у Європі і світі. Тому на ці питання Провід ОУН, зокрема її провідник Є. Коновалець звертав постійну увагу.

ОУН передусім докладала зусиль щодо міжнародного розголосу української справи.

Відтак необхідно простежити зовнішньополітичну діяльність ОУН у 1930-х роках спрямовану не лише на пошук союзників у визвольній боротьбі, але й роботу на інформування іноземних держав про стан справ на українських землях.

Вересень 1939 року кардинально змінив геополітичні конфігурації у Центрально-Східній Європі. Дайте оцінку ситуації, у якій опинилася ОУН. Окремо зупиніться на процесі приготування до збройного повстання в Україні. Розмежуйте погляди на ймовірні успіхи цього задуму між давніми еміграційними членами ОУН, колишніми політв'язнями та крановиками, проаналізуйте діяльність ОУН під радянською окупацією. Висвітліть рівень співпраці при підготовці антирадянського повстання між ОУН і Німеччиною.

У *другому питанні* слід звернути увагу на те, що після нападу Німеччини на СРСР організації ОУН діяли відповідно до вказівок Революційного проводу. 30 червня 1941 року у Львові був проголошений Акт про відновлення Української держави. Похідні групи створювали українську адміністрацію на зайнятій німцями території. Коли у відповідь фашистські власті заарештували С. Бандеру, понад 15 керівних діячів і близько 300 членів ОУН розкрили свої справжні плани щодо України, то Провід прийняв рішення про перехід ОУН (р) у підпілля: було вирішено «одностайно підняти інтенсивну підготовку до боротьби на різних ділянках життя проти німецької окупації, зокрема до боротьби збройного типу». З'ясуйте, чому Революційний провід ОУН зважився на такий крок. Подумайте, якби Німеччина підтримала Акт відновлення української державності, чи міг би змінитися хід і результат Другої світової війни?

Аналізуючи сам документ «Акт відновлення української державності», слід пам'ятати, що відповідаючи на звинувачення про приязні фрази Акту 30 червня 1941 р. щодо Німеччини, С. Бандера констатує: «Війна Німеччини з іншими державами, доки вона не зачіпала України, вимагала від нас повної нейтральності... Коли ж Німеччина пішла війною проти Росії, нашого ворога, то Україна не могла прийняти неприхильно цього факту. Але тим ще не розв'язувалося питання взаємин між Україною і Німеччиною. Воно мусіло залежати тільки від одного: як поставиться Німеччина до державної суверенності України».

Висвітлюючи *третє питання* необхідно мати на вазі, що М. Лебедь, який очолив ОУН (р) в Україні після арешту Українського державного правління, провів у вересні 1941 року. Першу конференцію ОУН, на якій було вирішено продовжити розпочату Українським урядом діяльність, розгорнути підготовку до активної боротьби з німецькими окупантами та проти радянських партизанів, збирати і складати зброю, вести підготовку нових керівників для визвольної боротьби. Були створені Крайовий військовий штаб, старшинська і підстаршинська, санітарні школи, курси радистів.

Пам'ятайте, що на Другій конференції ОУН (р) (квітень 1942 року) було визнано необхідним врахувати близьку можливість збройної боротьби за Українську державу в слушний момент (розбиття Москви, загального виснаження, зовнішнього і внутрішнього потрясіння Німеччини). Тому, щоб енергія народу не вилася у партизанщину, а оформилась у широкий всенародний рух, який забезпечить перемогу, потрібно було раціонально розподіляти сили.

Значну увагу потрібно приділити рішенням II конференції ОУН (р), зіставити усі три документи, простежити еволюцію поглядів керівництва на форми і методи ведення боротьби.

Тема 4. Перехід ОУН (б) від елементів тоталітаризму на позиції демократичного націоналізму. Реалізація концепції національної революції у другій половині 1943–1944 рр. (2 год.)

План

1. Перелом у ході Другої світової війни. Зміна методів і форм боротьби за УССД. Рішення III конференції ОУН (б).
2. Третій Надзвичайний Збір ОУН та його рішення.
3. Розв'язання проблеми союзників у справі здійснення національної революції.
4. Організація і проведення Антибільшовицького блоку народів.
5. Заходи Проводу ОУН щодо подолання протиріч і налагодження співпраці з самостійницькими силами Польщі, інших сусідніх народів.

Реферати:

1. Рішення Проводу ОУН (б) щодо створення спільного фронту поневолених народів.
2. Національні формування у складі УПА.
3. Генерал Микола Арсенич: життя та діяльність.
4. Історичний портрет Василя Кука.

Список рекомендованих джерел та літератури

Джерела

1. АБН у світлі постанов Конференцій та інших матеріалів з діяльності 1941–1956 рр. *Збірка документів*. Б.м., 1956. 368 с.
2. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історичний аналіз. Київ : Либідь; Військо України, 1994. Книга друга: Документи та матеріали. 688 с.
3. ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929–1955. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1955. 372 с.
4. ОУН і УПА в 1943 році: Документи / упоряд. О. Веселова, В. Дзьобак, М. Дубик, В. Сергійчук; відп.ред. С. Кульчицький. Київ : Інститут історії України НАН України, 2008. 347 с.
5. Сергійчук В. Трагедія Волині. Причини й перебіг польсько-українського конфлікту в роки Другої світової війни. Київ : Сергійчук М.І., 2009. 200 с.
6. Сергійчук В. Український здвиг: Прикарпаття. 1939–1955 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.
7. Україна в Другій світовій війні. *Збірник німецьких архівних матеріалів* : у 3 т. / зібрав і упоряд. В. Косик. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича

НАН України; Львів. Держ ун-т ім. І.Франка; Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України. Т. 3: (1942–1943), 1999. 384 с.

Література

8. Антонюк Я. Діяльність служби безпеки ОУН. Історико-краєзнавче видання. Луцьк : Волинська книга, 2007. 176 с.
9. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історичний аналіз. Київ : Либідь; Військо України, 1994. Книга перша. 432 с.
10. Боляновський А. Боротьба УПА проти нацистського окупаційного режиму. 1943 рік. *Українська повстанська армія в боротьбі проти тоталітарних режимів*. Львів : [б.в.], 2004. С. 164 – 183.
11. В'ятрович В. УПА і реалізація концепції антитоталітарної національно-демократичної революції народів Центрально-східної Європи. *Українська повстанська армія в боротьбі проти тоталітарних режимів*. Львів : [б.в.], 2004. С. 78–91.
12. Денищук О. Боротьба УПА проти німецьких окупантів. Хронологія подій. Рівне : ППДМ, 2008. Т. II: Галичина та Східна Україна. 216 с.
13. Ільюшин І. ОУН-УПА і українське питання в роки Другої світової війни (в світлі польських документів). Київ, 2000. 198 с.
14. Ільюшин І. Протистояння УПА і АК (Армії крайової) в роки Другої світової війни. На тлі діяльності польського підпілля в західній Україні. Київ, 2001. 289 с.
15. Ільюшин І. Українська повстанська армія і Армія Крайова. Протистояння в Західній Україні (1939–1945 рр. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 399 с.
16. Іщук О., Огороднік В. Генерал Микола Арсенич: життя та діяльність. Коломия : «Вік», 2010. 196 с.
17. Киричук Ю. ОУН і УПА у загальносвітовому контексті: паралелі, порівняння, аналогії, уроки. *Українська повстанська армія в боротьбі проти тоталітарних режимів*. Львів : [б.в.], 2004. С. 32–50.
18. Киричук Ю. Український національний рух 40–50-х років ХХ століття: ідеологія та практика. Львів : Добра справа, 2003. 464 с.
19. Косик В. Правда історії. Роки окупації України 1939 – 1944 (Збірник статей). Київ : Українська видавнича спілка, 2008. 184 с.
20. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. Париж – Нью-Йорк – Львів : Наукове т-во ім. Шевченка у Львові, 1993. 670 с.
21. Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Історичні нариси. Київ : Інститут історії України НАН України, 2005. 496 с.
22. Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ–ХХ ст. *Історичні нариси* / Д. В. Архієрейський, О. Г. Бажан, Т. В. Бикова та ін. ; відповід. ред. В. А. Смолій. Київ : Наукова думка, 2002. 952 с.
23. Рибак А. Державотворчі погляди у працях Осипа Дякова. *Ефективність державного управління у контексті європейської інтеграції : матеріали щорічної науково-практичної конференції 23 січня 2004 р.* / за заг. ред. А.О. Чемериса.

Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2004. 332 с. Ч. 2. С. 113–116.

24. Рибак А. Еволюція поглядів діячів ОУН 1940 – 1950-х років на політичний режим майбутньої української держави. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку* : збірник наукових праць / Інститут народознавства НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2006. Вип. 17. С. 118–123.

25. Рибак А. Основні засади соціально-економічної політики у публіцистиці ОУН 1940–1950-х років. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку* : збірник наукових праць / Інститут народознавства НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2006. Вип. 18. С. 173–178.

26. Рибак А. Релігійна політика суверенної держави у політичних концепціях Організації українських націоналістів 1940–1950-х років. *Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки*. Київ : ІДП НАНУ, 2006. Вип. 33. С. 583–591.

27. Рибак А. Ставлення до російського народу у працях оунівських публіцистів 1940–1950-х років. *Наукові записки «Національного університету «Острозька академія» : Історичні науки*. Острог, 2006. Вип. 6. С. 303–319.

28. Рибак А. Сутність держави за ідеологією українського націоналізму у 1940–1950 рр. *Ефективність державного управління* : збірник наукових праць ЛРІДУ НАДУ / за заг. ред. А. О. Чемериса. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2006. Вип. 10. С. 250–258.

29. Савчин М. Зовнішньополітична діяльність ОУН (б) у 1942 – 1947 рр. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича ; голова редколегії Ярослав Ісаєвич, упорядники Микола Литвин, Василь Футала. Львів, 2008. Вип. 17: Українсько-польсько-білоруське сусідство: ХХ століття С. 390–398.

30. Содоль П. Українська Повстанча армія, 1943–1949 : Довідник перший. Нью-Йорк : Пролог, 1994. 199 с.

31. Содоль П. Українська Повстанча Армія. 1943– 1949. Довідник другий. Нью-Йорк : Пролог, 1995. 295 с.

Методичні поради

У *першому питанні* треба висвітлити діяльність підпільних структур ОУН на всіх теренах України, масові репресії нацистів, які призвели до зростання національної свідомості та активності мас. На початку 1943 року вже не одиниці, не громади, а більшість населення північно-західних областей почало маніфестувати готовність до активної військової дії. Інформація про збройну боротьбу на теренах Полісся й Волині позитивно вплинула на настрої населення інших регіонів. Потрібно звернути увагу, що ОУН переходить до широкомасштабної повстанської діяльності.

Аналізуючи документи Третьої конференції ОУН (лютий 1943 року) пам'ятайте, що у них наголошувалося на необхідності

протиділяти силам, які вороже ставляться до української державності та всього революційного фронту європейських народів, які борються проти імперіалістичних загарбників за вільні національні держави, побудовані на етнографічному принципі.

Розкриваючи *друге питання*, важливо звернути увагу на те, що робота ОУН в центральних і східних регіонах України зустрічала певні труднощі. Населення не завжди розуміло ідеологічні засади оунівської програми. Викликали сумнів довоєнні положення монопартійності, тоталітаризму в держбудівництві. Населення цих областей цікавили передусім конкретні питання економічного й політичного устрою майбутньої держави, яким буде місце в ній простого народу. Лідери організації зважили на ситуацію, прислухалися до голосу і побажань населення, переглянули свою програму, прийняту Першим збором. На ці зміни організація пішла щиро, з внутрішньою вірою і з непохитною рішучістю. Це не було ані тактичним маневром чи ухилом в бік комунізму, ані зрадою ідей націоналізму.

Необхідно проаналізувати програмні документи Третього надзвичайного великого збору ОУН (р) (серпень 1943 року), на якому було прийнято нову програму. Особливо зверніть увагу на аналіз соціальної програми, розробленої на Третьому зборі. Згідно з рішенням Збору, вводився колективний принцип керівництва організацією. Замість одноособового провідника запроваджувалося бюро проводу ОУН, сформованого з трьох осіб: Р. Шухевича (голови), Д. Маївського та Р. Волошина. Слід пам'ятати, що зміни у програмних положеннях, проведених на Третьому зборі, були наступним кроком еволюції в напрямі від монархічного, тоталітарного інтегрального націоналізму до демократичного націоналізму чи націоналістичного демократизму..., від монопартійної організації до нової політичної формації з виразно демократичною програмою, яка поєднувала у собі елементи політичної і соціально-економічної демократії.

Висвітлення *третього питання* потрібно розпочати із розгляду рішення Третього Надзвичайного збору ОУН (б), на якому підкреслювалося, що єдиний шлях до здійснення визначених цілей – це революційна «боротьба українського народу й усіх інших поневолених народів проти імперіялістів Берліна і Москви. Покажіть цілеспрямовану роботу зі створення антиімперіалістичного фронту. Зокрема, згадайте, що у листопаді 1943 року під охороною УПА відбулася Перша конференція поневолених народів Східної Європи й

Азії. У її роботі взяли участь 39 делегатів від 13 народів, що входили до СРСР. Назвіть основні питання, які обговорювалися на конференції.

Покажіть чітку політичну лінію ОУН щодо поневолених народів СРСР, яка мала позитивні наслідки, адже до лав УПА почали вступати представники цих народів, створювалися навіть окремі національні загони грузинів, татар, азербайджанців, узбеків та ін. У 1944 році, за даними німецької розвідки, в УПА існувало 15 батальйонів союзних націй.

Проаналізуйте інші документи, у яких ішла мова про засади зовнішньої політики. Зокрема, заяву «За що бореться Українська повстанська армія» та платформа УГВР.

У **четвертому питанні** поясніть, що з метою реалізації концепції національної революції з ініціативи ОУН у квітні 1946 році відбулося установче зібрання уповноважених представників державно-політичних чинників та національно-визвольних центрів організацій народів, які перебували під окупацією СРСР, на якому створили Антибільшовицький блок народів (АБН).

Праналізуйте основні документи, прийняті учасниками зібрання, узгоджені спільні цілі, політичну платформу й програму, вироблений загальний план праці, зокрема антибільшовицьких акцій у різних ділянках життя і боротьби на внутрішньому і зовнішньому відтинках, створення комітету АБН. Останній розгорнув широку діяльність щодо налагодження спільної боротьби проти радянської імперії.

Безумовно, при аналізі документів, політики, тактики і практичної діяльності ОУН у 30–40-х роках з позицій сьогодення, їй можна зробити закид щодо деякої самовпевненості у завищенні своєї ролі та впливу, наявність певних прорахунків у проведенні національно-визвольної боротьби. Але при цьому треба враховувати надзвичайну складність обставин, у яких їй довелося діяти, велич завдань, які вона поставила перед собою, і сили противників, з якими доводилось боротися.

При висвітленні **п'ятого питання** доцільно звернути увагу на те, що з початком Другої світової війни проблема національної державності постала не тільки перед самостійницькими силами України, зокрема ОУН, але й Польщі. Завдання були однакові, але умови реалізації мали певну специфіку. Питання про відродження Польщі як держави у разі перемоги над Німеччиною вирішувалось однозначно. В іншій ситуації доводилось боротися за справжню державність самостійницьким силам України.

Пам'ятайте, що, роблячи ставку на власні сили у двофронтівній боротьбі за створення Української держави, ОУН усвідомлювала неможливість досягнення поставленої мети ізольовано, без спільних дій з іншими поневоленими народами, особливо сусідніми. У рішеннях Другого Великого Збору ОУН (1941 р.) вказувалося, що, борючись за державність, вона «вважає союзниками України всі держави, політичні угруповання та сили, що заінтересовані у розвалі СРСР та в створенні ні від кого незалежної УССД». У ставленні до Польщі і поляків стверджувалося, що вона не змагає до захоплення польських земель, а протидіє акції тільки «тих польських угруповань, що змагають до відновлення польської окупації українських земель».

Висвітліть діяльність ОУН, спрямовану на поширення звернення, листівок, інших матеріалів, в яких наголошувалося, що від українсько-польських конфліктів користає спільний ворог обидвох народів – сталінізм.

Проаналізуйте результативність українсько-польських переговорів (листопад – грудень 1944 р., 1945 р. і перша половина 1946 р.). Розкрийте суть пропагандистсько-агітаційних рейдів відділів УПА на територію Польщі. Подумайте, чому ці прояви не набрали всеохоплюючого і тривалого характеру, не дали істотних позитивних наслідків.

Тема 5. Політика і тактика ОУН у справі реалізації концепції національної революції після завершення війни у Європі (2 год.)

План

1. Боротьба ОУН і УПА проти нацистського і більшовицького режимів.
2. Створення єдиного національного фронту. Перший збір УГВР.
3. Зміна тактики Проводу ОУН (б) в умовах відновлення більшовицького режиму.
4. Підпільна і збройна боротьба ОУН і УПА за УССД після війни.

Реферати:

1. Агентурна діяльність органів державної безпеки.
2. Створення та діяльність АБН.
3. Жінки у національно-визвольному русі 1940–1950-х рр.
4. Ставлення ОУН і УПА до колективізації.

Список рекомендованих джерел та літератури

Джерела

1. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історичний аналіз. Київ : Либідь; Військо України, 1994. Книга друга: Документи та матеріали. 688 с.
2. Літопис нескореної України: Документи, матеріали, спогади / підготували Ярослав Лялька, Петро Максимчук, Іван Патер та ін. ; авт. передмови Ярослав Лялька, Роман Бачинський. Книга 1. Львів : Просвіта, 1993. 800 с.
3. Літопис нескореної України: Документи, матеріали, спогади / підготували Ярослав Лялька, Роман Коритко, Мирон Онишкевич та ін.; авт. передмови Ярослав Лялька. Львів : Галицька видавнича спілка, 1997. Книга 2. 664 с.
4. ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929 – 1955. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1955. 372 с.
5. Сергійчук В. Український здвиг: Прикарпаття. 1939–1955 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.
6. УГВР в світлі постанов Великого Збору та інших документів з діяльності 1944 – 1951 рр. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1956. 356 с.
7. Український націоналізм: Антологія / упоряд. Віктор Рог. Київ : Українська видавнича спілка ім. Юрія Липи, 2009. Т. 1. 384 с.
8. УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942–1950 рр. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1957. Ч. 1. 452 с.
9. Хмель С. Ф. Українська партизанка. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1959. 274 с.

Література

10. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-

політичний та історико-правовий аналіз. Київ : Либідь; Військо України, 1994. Книга перша. 432 с.

11. Бофони: грошові документи ОУН і УПА / авт.-упоряд. Олег Клименко; за ред. Володимира Даниленка. Київ : Університет банківської справи Національного банку України, 2008. 192 с.

12. В'ятрович В. Рейди УПА теренами Чехословаччини. Торонто – Львів : Видавництво Літопису УПА, 2001. 204 с.

13. В'ятрович В. Українсько-угорські переговори. *Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів* / гол. ред. кол. Ярослав Ісаєвич ; упоряд. і відп. ред. Юрій Сливка. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, 11 / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України). Львів, 2004. С. 158–163.

14. В'ятрович В. УПА і реалізація концепції антиталітарної національно-демократичної революції народів Центрально-східної Європи. *Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів* / гол. ред. кол. Ярослав Ісаєвич ; упоряд. і відп. ред. Юрій Сливка Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, 11 / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2004. С. 78–91.

15. Веденєєв Д. Украинский фронт в войнах спецслужб : исторические очерки. Київ : «К.І.С.», 2008. 432 с.

16. Веденєєв Д. «Повстанська розвідка діє точно й відважно...». Документальна спадщина підрозділів спеціального призначення Організації українських націоналістів та Української повстанської армії. 1940–1950-ті роки : монографія. Київ : К.І.С., 2006. 568 с.

17. Веденєєв Д. Військово-політична діяльність ОУН та УПА у світлі міжнародного гуманітарного права. *Український історичний журнал*. 2007. Травень-червень. № 3 (474). С. 46–66.

18. Веденєєв Д. Двобій без компромісів. Протиборство спецпідрозділів ОУН та радянських сил спецоперацій. 1945–1980-ті роки : монографія Київ : К.І.С., 2007. 568 с.

19. Деревінський В. Агітаційно-пропагандивна діяльність ОУН і УПА під час виборів до Верховної Ради СРСР у 1946 році. *Визвольний шлях*. 2001. Кн. 12. С. 64–71.

20. Дмитерко О. Організація усної пропаганди ОУН і УПА (1944–1950-і рр.). *Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей Волинського державного університету*. 2002. Вип. 7. С. 27– 2.

21. Ідзьо В. Господарська діяльність ОУН за свідченнями окружного Провідника господарки Дмитра Богуша-«Економа». Львів : «Сполом», 2008. 48 с.

22. Ільницький В. Дрогобицька округа ОУН: структура і керівний склад (1945–1952 рр.). Дрогобич : Вимір, 2009. 368 с.

23. Ільницький В. Карпатський край ОУН в українському визвольному русі (1945–1954) : монографія / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2016. 868 с.

24. Ільницький В. Українсько-польське протистояння на теренах Дрогобиччини

- (1943–1944 рр.): документи ОУН і УПА. Дрогобич : Посвіт, 2008. 60 с.
25. Іщук О. Діяльність Проводу ОУН (б) на Північно-західних українських землях у 1948–1952 роках. Київ, 2009. 46 с.
26. Іщук О. Застосування радянськими спецслужбами допоміжних засобів у боротьбі з підпіллям ОУН та УПА. *Український визвольний рух*. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Центр досліджень визвольного руху, 2008. Збірник 12. С. 134–163.
27. Іщук О. Ідеологічно-виховна діяльність ОУН (б) серед молоді (1944–1954 рр.). *З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ*. 2003. № 1. С. 224–245.
28. Іщук О., Ніколаєва Н. Діяльність молодіжних структур ОУН (б) на території Східних та Центральних областей України у 1944–1954 рр. Київ, 2006. 29 с.
29. Іщук О., Ніколаєва Н. Ліквідація органами державної безпеки УРСР підпільних типографій організації українських націоналістів у 1944–1954 рр. Київ, 2007. 38 с.
30. Іщук О., Ніколаєва Н. Методи зашифрування кореспонденції у підпіллі ОУН і УПА та їх розшифрування органами державної безпеки УРСР в 1944–1945 рр. Київ, 2007. 39 с.
31. Жилюк В. М. Діяльність ОУН та УПА на Житломирщині у 1941–1955 рр. : монографія. Рівне : Волинські обереги, 2008. 308 с.
32. Касьянов Г. До питання про ідеологію Організації українських націоналістів (ОУН): аналітичний огляд. Київ : Інститут історії України НАН України, 2003. 63 с.
33. Кентій А. Нарис боротьби ОУН–УПА в Україні (1946–1956 рр.). Київ : Інститут історії України НАН України, 1999. 111 с.
34. Кентій А. Українська повстанська армія в 1942–1943 рр.. Київ : Інститут історії України НАН України, 1999. 287 с.
35. Кентій А. Українська повстанська армія в 1944–1945 рр.. Київ : Інститут історії України НАН України, 1999. 220 с.
36. Киричук Ю. ОУН і УПА у загальносвітовому контексті: паралелі, порівняння, аналогії, уроки. *Українська повстанська армія в боротьбі проти тоталітарних режимів*. Львів : [б.в.], 2004. С. 32–50.
37. Киричук Ю. Український національний рух 40 – 50-х років ХХ століття : ідеологія та практика. Львів : Добра справа, 2003. 464 с.
38. Літопис Української Повстанської Армії. Т. 26: Українська Головна Визвольна Рада. Книга 4: Документи і спогади / ред. Петро Потічний. Торонто – Львів : Видавництво «Літопис УПА», 2001. 658 с.
39. Літопис Української Повстанської Армії. Т. 8: Українська Головна Визвольна Рада; документи, офіційні публікації, матеріали / ред.-кол. Євген Штендера, Петро Потічний. Книга перша: 1944–1945. Торонто : Видавництво «Літопис УПА», 1980. 320 с.
40. Літопис Української Повстанської Армії. Том 9: Українська Головна Визвольна Рада. Документи, офіційні публікації, матеріали / ред.-кол. Євген Штендера, Петро Потічний. Книга друга: 1946–1948. Торонто : Видавництво «Літопис УПА», 1982. 520 с.
41. Літопис Української Повстанської Армії. Том 10: Українська Головна

- Визвольна Рада. Документи, офіційні публікації, матеріали / ред.-кол. Євген Штендера, Петро Потічний. Книга третя: 1949 – 1952. Торонто : Видавництво «Літопис УПА», 1984. 424 с.
42. Мороз В. Закінчення збройної боротьби ОУН і УПА на українських землях. *Визвольний шлях*. 2004. Кн. 8. С. 72 – 87.
43. Мороз В. Технічні засоби пропаганди в діяльності ОУН. *Український визвольний рух* / Центр досліджень визвольного руху, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2004. Збірник 3: До 75-ліття Організації Українських Націоналістів. С. 205–234.
44. Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Історичні нариси. Київ : Інститут історії України НАН України, 2005. 496 с.
45. Стасюк О. Видавничо-пропагандивна діяльність ОУН (1941–1953 рр.). Львів : Центр досліджень визвольного руху; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2006. 384 с.
46. Ткаченко С. Повстанческая армия: (тактика борьбы) / под общ. ред. А.Е. Тараса / Минск : Харвест ; Москва : АСТ, 2000. 512 с.
47. Федун Петро-«Полтава». Концепція Самостійної України / упоряд. і відп. ред. Михайло Романюк ; НАН України. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича ; Галузевий державний архів Служби безпеки України. Львів, 2008. Том 1. Твори. 720 с.
48. Щур Ю. Організація Українських націоналістів на Запоріжжі. Короткий нарис. Запоріжжя, 2009. 52 с.

Методичні поради

У *першому питанні* необхідно розкрити процес організаційного оформлення та становлення УПА, оскільки період до весни 1943 року був початковим етапом зародження УПА в лоні політичної формації ОУН. Студент повинен назвати основні причини утворення УПА. Необхідно знати адміністративно-територіальний поділ УПА. Важливим є розуміння студентом основних тактичних прийомів українських повстанців.

У цьому ж питанні необхідно показати утворення та діяльність Української народної самооборони. Поясніть, чому в Галичині виникає саме така збройна формація.

Відобразіть також процес об'єднання двох збройних структур УНС у Галичині та УПА на Волині в єдину бойову одиницю. Активну збройну і пропагандистську роботу виконувала ОУН. Тобто ОУН і УПА здійснювала не лише протибільшовицьку, але й протинімецьку діяльність.

Розкриваючи *друге питання*, зверніть увагу на те, що рішення Третього надзвичайного великого збору були визначальним кроком в еволюції організації від інтегрального тоталітарного до

демократичного націоналізму чи націоналістичного демократизму, від монопартійної організації до нової політичної формації з виразно демократичною програмою, яка поєднувала у собі елементи політичної та соціально-економічної демократії. Ідеї збору отримали схвалення інших самостійницьких політичних та громадських організацій.

Розкрийте процес вступу (на основі документів Збору) Проводу ОУН (р) та керівництва УПА у переговори про створення спільного політичного центру, який би мав мандат говорити від імені всього українського народу з представниками інших самостійницьких організацій. 14–15 липня 1944 року в Карпатах (біля с. Сприня Самбірського району) відбувся Перший збір, в якому взяли участь 10 членів ОУН (р) та 10 представників північно-західних земель і Наддніпрянщини. Після розгляду внутрішньої та зовнішньої ситуації Збір схвалив три документи: Тимчасовий устрій Української головної визвольної ради (УГВР), Політичну платформу і Декларацію принципів (універсал). Проаналізуйте ці документи.

Пам'ятайте, що ідейно-політична і соціально-економічна еволюція концепції національної революції сприяла зростанню державницької самосвідомості населення, його негативному ставленню до відродження більшовицького режиму не тільки у західних, а й у центральних і східних областях України.

Висвітлення *третього питання* треба розпочати із аналізу деяких аспектів концепції національної революції і конкретних форм боротьби щодо їх втілення, які були конкретизовані у «Декларації проводу Організації Українських Націоналістів після закінчення Другої світової війни в Європі», прийнятій у травні 1945 р., в уточненнях і доповненнях до програмових питань Третього надзвичайного великого збору, схвалених конференцією ОУН на українських землях у червні 1950 р.

У 40-і роки ОУН (р) розвинула і розширила зовнішньополітичні аспекти концепції національної революції і чимало зробила для їх реалізації. Зокрема, зупиніться на цілеспрямованій роботі щодо створення та діяльності антиімперіалістичного блоку (листопаді 1943 р.). На завершальному етапі війни, особливо після того, коли на всій території України була відновлена радянська влада, відбувається корекція концепції щодо шляхів досягнення кінцевої мети – здобуття незалежної соборної Української держави.

У *четвертому питанні* потрібно відзначити, що становище у західноукраїнських теренах після війни дуже нагадувало, те, з яким більшовики зіткнулися наприкінці 1920 року в Україні після

невдалого для них збройного конфлікту з Польщею. Широкий повстансько-селянський рух, переважно національного забарвлення, впродовж кількох років тримав у напрузі радянську владу. Але тоді більшовикам, хоч і зі значними зусиллями, все ж вдалося впоратися з численними повстанськими загонами. Цього разу опір радянській владі був краще організованим і підготовленим, більш ідеологічно загартованим, безкомпромісним у прагненні будь-якою ціною вибороти українську державність.

При дальшому висвітленні необхідно сказати, що більшовики намагалися якнайшвидше радянізувати західноукраїнські землі. Тобто, проводилася індустріалізація, примусова колективізація, уніфікація культури в регіоні. Потрібно також сказати і про кадрову політику радянської влади. Надзвичайно важливою складовою функціонування радянської влади був репресивно-каральний апарат. Покажіть процес його формування та діяльності. Скажіть про масштабні виселення, відкриті судові процеси і страти, використання спецзасобів, заборонених міжнародними конвенціями.

Студент повинен вміти охарактеризувати структурні трансформації, які здійснювалися у лавах підпілля. Виділяти основні напрями діяльності, підпілля під час «великої блокади». Окремо зупиніться на видавничо-пропагандистській роботі.

У підсумку студент повинен сказати і пояснити наступне: по-перше, радянська влада у західному регіоні завжди відчувала неприязне ставлення місцевого населення; по-друге, якщо до середини 1950-х років репресивна влада військовою потугою (у Західній Україні зосереджувалася третина ВВ МВС СРСР, не враховуючи інших формувань) перемогла визвольний рух, то в ідеологічному полі він залишився непереможним; по-третє, необхідно провести лінію між ОУН, УПА і шістдесятництвом та дисиденством.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Предмет, завдання та основні принципи вивчення курсу. Стан дослідженості історії ОУН.
2. Джерела та історіографія проблеми.
3. Критичний аналіз національно-визвольних змагань 1917–1920 рр.
4. Формування ідеології українського інтегрального націоналізму. Д. Донцов, М. Сціборський, Є. Коновалець.
5. Виникнення націоналістичних організацій на західноукраїнських землях та за кордоном, їх діяльність.
6. Передумови створення ОУН. Підготовка I Збору ОУН у другій половині 1920-х рр.
7. Перший збір ОУН: склад, рішення про ідеологічні, політичні та організаційні засади ОУН.
8. Суть і зміст концепції національної революції ОУН.
9. Організація і розширення осередків ОУН у краї та за кордоном.
10. Форми і методи боротьби щодо реалізації концепції національної революції, взаємовідносини між ПУН і КЕ. Роль Євгена Коновальця в розв'язанні наявних проблем.
11. Життєвий шлях Є. Коновальця.
12. Позиція Є. Коновальця щодо можливих союзників ОУН у боротьбі за УССД.
13. Незгоди між ПУН на чолі з А. Мельником та КЕ у 1939–1940 рр. Вбивство Є. Коновальця. II (Римський) збір ОУН. Розкол ОУН.
14. Зміна геополітичної ситуації у зв'язку з початком Другої світової війни.
15. Поглиблення і розширення концепції національної революції ОУН у «Маніфесті» ОУН (р) (грудень 1940 р.), документах Другого збору ОУН (квітень 1941 р.), «Політичних вказівках» (травень 1941 р.).
16. Політика і тактика ОУН (р) і ОУН (м) напередодні і початку Другої світової війни.
17. Напад нацистської Німеччини на СРСР. Похідні групи ОУН. Проголошення Акту відновлення Української держави.
18. Реакція нацистського керівництва на Акт відновлення Української держави.
19. Рішення I та III конференцій ОУН (р) щодо методів боротьби за здійснення національної революції.
20. Перелом у ході Другої світової війни на користь антигітлерівської коаліції. III конференція ОУН (б).

21. Зміни у керівництві Проводу ОУН (р) на українських землях і боротьба на два основні фронти. Створення бюро Проводу ОУН.
22. Третій Надзвичайний Збір ОУН. Прийняття нової програми.
23. Заходи щодо створення єдиного фронту самостійницьких сил Східної Європи і Азії. Скликання конференції поневолених народів Східної Європи й Азії, її рішення.
24. Діяльність Проводу ОУН (б) щодо підготовки створення єдиного політичного центру керівництва боротьбою українського народу за УССД.
25. Перший збір Української Головної Визвольної Ради (УГВР) та його рішення.
26. Основні положення «Декларації проводу ОУН після закінчення II світової війни».
27. Питання продовження боротьби за УССД та можливість виникнення нової війни між СРСР і його сателітами та країнами Заходу.
28. Взаємовідносини Проводу ОУН на українських землях і Закордонних частин ОУН.
29. Розв'язання проблеми союзників у справі здійснення національної революції.
30. Заходи Проводу ОУН щодо подолання протиріч і налагодження співпраці з самостійницькими силами Польщі, інших сусідніх народів.
31. Підпільна і збройна боротьба ОУН і УПА за УССД після війни. Зміни форм і методів боротьби.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Історична розвідка про діяльність національно-визвольного руху на території міста чи села.
2. Виготовлення карт, таблиць, схем до тем курсу.
3. Збір свідчень учасників національно-визвольних змагань 1940–1950-х рр.
4. Біографії визначних учасників визвольного руху краю.
5. Укладення мартирологу повстанського руху 40–50-х рр. ХХ ст.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Джерела

1. АБН в світлі постанов Конференцій та інших матеріалів з діяльності 1941–1956 рр. Б. м. : Вид. ЗЧ ОУН, 1956. 368 с.
2. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історичний аналіз. Київ : Либідь – Військо України, 1994. Книга друга: Документи та матеріали. 688 с.
3. Варшавський акт обвинувачення Степана Бандери та товаришів / упорядник Микола Посівнич. Львів : Видавництво «Мс», 2005. 200 с.
4. Депортації : Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади / відп. ред. Ю. Сливка. Львів, 1996. Т. 1. 1943–1945 рр. 750 с.
5. Депортації: Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади / відп. ред. Ю. Сливка. Львів, 1998. Т. 2. 1946–1947 рр. 540 с.
6. Діяльність Служби безпеки ОУН на Дрогобиччині: документи і матеріали (1944–1951) / упоряд. В. Ільницький, М. Галів ; передмова – В. Ільницький, примітки – М. Галів. Дрогобич : ПП «Швидкодрук», 2009. Кн. 1. 264 с.
7. Коновалець Є. «Я б'ю в дзвін, щоб зрушити справу ОУН з мертвої точки...». Невідомі документи Організації Українських Націоналістів. Рік 1930 / передм. А. Кентій, В. Лозицький. Київ : Темпора, 2003. 272 с.
8. Конгрес Українських Націоналістів 1929 р. : Документи і матеріали. Львів : НАН України, Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника, Центр досліджень визвольного руху, 2006. 420 с.
9. Літопис нескореної України: Документи, матеріали, спогади / підготували Я. Лялька, П. Максимчук, І. Патер та ін. ; авт. передмови Я. Лялька, Р. Бачинський. Львів : Просвіта, 1993. 800 с.; Книга 2. Львів : Галицька видавнича спілка, 1997. Книга 1. 664 с.
10. Літопис Української Повстанської Армії. В 1–46 т. Документи, спогади і матеріали. Торонто – Львів, 1975–2009.
11. Літопис Української Повстанської Армії. Нова серія. Київ – Торонто, 1995–2009. Т. 1–13.
12. ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929–1955. Б.м. : Видання Закордонних частин ОУН, 1955. 372 с.
13. Сергійчук В. Депортація поляків з України. Невідомі документи про насильницьке переселення більшовицькою владою польського населення з УРСР в Польщу в 1944–1946 роках. Київ : Українська Видавнича Спілка, 1999. 192 с.
14. Сергійчук В. Десять буремних літ. Західноукраїнські землі у 1944–1953 рр. Нові документи і матеріали Київ : Дніпро, 1998. 944 с.
15. Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали Київ : Дніпро, 1996. 496 с.
16. Сергійчук В. Поляки на Волині у роки Другої світової війни. Документи з українських архівів і польські публікації. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2003. 576 с.
17. Сергійчук В. Український здвиг : Волинь. 1939–1955 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.

18. Сергійчук В. Український здвиг : Закерзоння. 1939–1947 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2004. 836 с.
19. Сергійчук В. Український здвиг: Надніпрянщина. 1941–1955. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 836 с.
20. Сергійчук В. Український здвиг: Поділля. 1939–1955. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.
21. Сергійчук В. Український здвиг: Прикарпаття. 1939–1955 рр. Київ : Українська Видавнича Спілка, 2005. 840 с.
22. УГВР в світлі постанов Великого Збору та інших документів з діяльності 1944–1951 рр. Б.м. : Видання Закордонних частин ОУН, 1956. 356 с.
23. Україна в Другій світовій війні. Збірник німецьких архівних матеріалів: у 3 т. / зібрав і упоряд. В. Косик. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ; Львів. Держ ун-т ім. І.Франка ; Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України. 1997. Т. 1. 384 с.; 1998. Т. 2: (1941–1942), 384 с.; 1999. Т. 3: (1942–1943), 384 с.; 2000. Т. 4: (1944–1945), 368 с.
24. Федун Петро-«Полтава». Концепція Самостійної України / упоряд. і відп. ред. Михайло Романюк ; НАН України. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича ; Галузевий державний архів Служби безпеки України. Львів, 2008. Том 1. Твори. 720 с.

Література

25. Андрухів І., Француз А. Станіславщина: двадцять буремних літ (1939–1959): Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. Рівне; Івано-Франківськ, 2001. 355 с.
26. Баган О. Націоналізм і націоналістичний рух. Дрогобич : ВФ «Відродження», 1994. 192 с.
27. Бандера С. Перспективи Української Революції: Репринтне вид.. Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 1998. 656 с.
28. Бедрій А. Українська держава відновлена Актом 30 червня 1941 року. Б.м. : Б.в., 1996. 96 с.
29. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. Київ : Либідь – Військо України, 1994. Книга перша. 432 с.
30. Боляновський А. Дивізія «Галичина». Історія. Львів, 2000. 528 с.
31. Большевизм і визвольна боротьба. *Збірник статей*. Мюнхен, 1957. 460 с.
32. В'ятрович В. Рейди УПА теренами Чехословаччини. Торонто – Львів : Видавництво Літопису УПА, 2001. 204 с.
33. Верига В. Втрати ОУН в часи Другої світової війни. Торонто : Новий шлях, 1991. 208 с.
34. Горбаль М. Довідник-пошукувець. Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Дрогобиччини. 1939–1950. Торонто – Львів : Видавництво «Літопис УПА», 2005. 1312 с.
35. Дзьобак В. Тарас Бульба-Боровець і його військові підрозділи в українському русі опору (1941–1944 рр.). Київ : Інститут історії України НАН України, 2002. 261 с.

36. Дужий П. Роман Шухевич – політик, воїн. Львів : Галицька видавнича спілка, 1998. 254 с.
37. Дужий П. Степан Бандера – символ нації. Екзистенційний нарис про життя і діяльність Провідника ОУН. Львів : Галицька видавнича спілка, 1996. Ч. I. 190 с.; 1997. Ч. II. 383 с.
38. Євген Коновалець та його доба. Мюнхен : Вид. фундації ім. Є. Коновальця. 1974. 1018 с.
39. Ільюшин І. ОУН–УПА і українське питання в роки Другої світової війни (в світлі польських документів). Київ : Інститут історії України НАН України, 2000. 198 с.
40. Ільюшин І. Протистояння УПА і АК (Армії Крайової) в роки Другої світової війни на тлі діяльності польського підпілля в Західній Україні. Київ : Інститут історії України НАН України, 2001. 289 с.
41. Касьянов Г. До питання про ідеологію Організації українських націоналістів (ОУН): аналітичний огляд. Київ : Інститут історії України НАН України, 2003. 63 с.
42. Кентій А. Нарис боротьби ОУН-УПА в Україні (1946–1956 рр) Київ : Інститут історії України НАН України, 1999. 111 с.
43. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1920–1941 рр.). Київ : Інститут історії України НАН України, 1998. 201 с.
44. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів в 1941–1942 рр. Київ : Інститут історії України НАН України, 1999. 201 с.
45. Кентій А. Українська військова організація (УВО) в 1920–1928 рр. Короткий нарис. Київ : Інститут історії України НАН України, 1998. 81 с.
46. Кентій А. Українська повстанська армія в 1942–1943 рр.. Київ : Інститут історії України НАН України, 1999. 287 с.
47. Кентій А. Українська повстанська армія в 1944–1945 рр.. Київ : Інститут історії України НАН України, 1999. 220 с.
48. Киричук Ю. Історія УПА. Тернопіль : Ред-вид. від. упр. по пресі, 1991. 61 с.
49. Киричук Ю. Нариси з історії українського національно-визвольного руху 40–50-х років ХХ століття. Львів : ЛДУ імені Івана Франка, 2000. 304 с.
50. Клименко О. Грошові документи ОУН (бофони) 1939–1952 рр. Тернопіль : Державне книжково-журнальне видавництво «Тернопіль», 1999. 306 с.
51. Книш З. Становлення ОУН. Київ : Вид-во ім. О. Теліги, 1994. 128 с.
52. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. Париж – Нью-Йорк – Львів : НТШ у Львові, 1993. 658 с.
53. Лебедь М. УПА. Українська Повстанська Армія. Її генеза, ріст і дії у визвольній боротьбі українського народу за Українську Самостійну Соборну Державу : репринтне вид. Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 1993. Ч. 1. Німецька окупація України. 208 с.
54. Літопис Української Повстанської Армії. Т. 18. Карпатська група «Говерля»; Кн. 1.: Документи, звіти та офіційні публікації. Торонто, 1990. 328 с.
55. Літопис Української Повстанської Армії. Т. 30. Степан Хрін (Степан Стебельський); Кризь сміх заліза: спогади. Торонто, 2000. 552 с.
56. Макарчук С. Радянські методи боротьби з ОУН і УПА. 1944–1945 рр.

- Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів.* Львів, 2004. С. 210–223.
57. Манзуренко В. Деякі факти з історії заснування та впровадження бойових нагород УПА. *Український визвольний рух. Збірник Центру досліджень визвольного руху.* 2006. Збірник 6. С. 245–254.
58. Мірчук П. Українська повстанська армія 1942–1953. Львів : [б.в.], 1991. 320 с.
59. Мірчук П. Українська Повстанська Армія, 1942–1952: Документи і матеріали. Львів : Основа, 1991. 447с.
60. Мороз В. Закінчення збройної боротьби ОУН і УПА на українських землях. *Визвольний шлях.* 2004. Серпень. Кн. 8 (677). С. 85.
61. Мороз В. Структура референтури пропаганди ОУН на Дрогобиччині (1944–1950-і рр.). *Дрогобицький краєзнавчий збірник.* Дрогобич : НВЦ «Каменярь», 2002. Спецвипуск. С. 188–198.
62. Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Історичні нариси. Київ : Інститут історії України НАН України, 2005. 496 с.
63. Патриляк І. Український визвольний рух у 1942 р. *Український визвольний рух / Центр досліджень визвольного руху (м. Львів).* 2006. Збірник 7. С. 208–231.
64. Поліковський М. Червона армія (війська НКВС) і Українська повстанська армія: хроніка протистояння. *Чорна книга України. Збірник документів, архівних матеріалів, листів, доповідей, статей, досліджень, есе / упор., ред. Ф. Зубанича ; передм. В. Яворівського.* Київ : Видавничий центр «Просвіта», 1998. С. 439–447.
65. Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ–ХХ ст. Історичні нариси / Д.В. Архієрейський, О.Г. Бажан, Т.В. Бикова та ін. ; відповід. ред. В.А. Смолій. Київ : Наукова думка, 2002. 952 с.
66. Радовий М. У спільному революційно-визвольному всеукраїнському фронті боротьби (До генези УГВР). *Літопис Української Повстанської Армії.* Львів – Торонто, 1992. Т. 8: Українська Головна Визвольна Рада: 1944–1946. Кн. 1. С. 61–95.
67. Русначенко А. М. Народ збурений: Національно-визвольний рух в Україні й національні рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940–50-х роках. Київ : Університетське видавництво «Пульсари», 2002. 519 с.
68. Савчин М. Концепція національної революції ОУН (30–40 рр. ХХ ст.). *Дрогобицький краєзнавчий збірник.* Дрогобич : НВЦ «Каменярь», 2002. Спецвипуск. С. 20–38.
69. Семиряга М. И. Коллаборационизм: Природа, типология и проявления в годы Второй мировой войны. Москва : «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2000. 863 с.
70. Сергійчук В. Тавруючи визвольний прапор. Діяльність агентури та спецбоїв НКВС-НКДБ під виглядом ОУН-УПА. Видання друге, доповнене. Київ : ПП Сергійчик М. І., 2006. 184 с.
71. Сергійчук В. Трагедія українців Польщі Тернопіль : Книжково-журнальне видавництво «Тернопіль», 1997. 440 с.
72. Содоль П. Українська Повстанча Армія. 1943–1949. Нью-Йорк, 1994. Довідник І. 199 с.

73. Содоль П. Українська Повстанська армія 1943–1949. Нью-Йорк, 1995. Довідник другий. 295 с.
74. Стасюк О. Видавничо пропагандивна діяльність ОУН (1941–1953 рр.). Львів : Центр досліджень визвольного руху, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2006. 384 с.
75. Стрийщина. Історико-мемуарний збірник Стрийщини, Скільщини, Болехівщини, Долинщини, Рожнітивщини, Журавенщини, Жидачівщини і Миколаївщини. Том І. Комітет Стрийщини Нью Йорк 1990. Нью-Йорк –Торонто – Париж – Сідней. 634 с.
76. Ткаченко С.Н. Повстанческая армия (Тактика борьбы). Минск : Харвест; Москва : АСТ, 2000. 512 с.
77. Хмель С. Ф. Українська партизанка. [Б.м.] : Видання Закордонних частин ОУН, 1959. 274 с.
78. Шанковський Л. Українська Повстанська Армія. *Історія українського війська. Збройні сили сучасної доби за роки 1914–1953*. Львів, 1996.
79. Шаповал Ю. Війна після війни. *Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів*. Львів, 2004. С. 184–200.
80. Ярош Б. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях. 30–50-ті роки ХХ ст.: Історико-політичний аспект. Луцьк, 1995. 171 с.
81. Albert Z. Lwowski wydział lekarski w czasie okupacji hitlerowskiej, 1941–1944. Wrocław, 1975. 142 s.
82. Alter Peter. Nationalism. London – New York – Sydney – Auckland, 1994. 140 p.
83. Armstrong J. A. Ukrainian Nationalism. Third Edition. Englewood : Ukrainian Academic Press, 1990. XVIII. 271 p.
84. Motyka G. Ukraińska partyzantka 1942–1960. Działalność Organizacji Ukraińskiej Powstańczej Armii. Warszawa : Instytut studiów politycznych pan oficyna wydawnicza rytm, 2005. 691 s.
85. Szczesniak A., Szota W. Droga do nikad: organizacja ukraińskich nacionalistów i jej likwidacja w Polsce. Warszawa, 1973. 256 s.
86. Siwicki M. Dziejt konfliktow polsko-ukrainkich: W 3 t. Warszawa, 1994. T. 3. 439 s.
87. Torzecki R. Połacy i Ukraińcy. Sprawa ukraińska w czasie II wojni swiatowej na terenie II Rzeczypospolitej. Warszawa : Wyd-wo Naukowe PWN, 1993. 349 s.
88. Wysocki R. Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów w Polsce w latach 1929– 1939: Geneza, struktura, program, ideologia. Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2003. 433 s.

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Кафедра історії України та правознавства

Створення та діяльність АБН

Індивідуальне завдання
студ. гр. І-11М денної форми навчання
факультету історії, педагогіки та психології
Іваненка Івана Івановича

Навчальний рік _____

Семестр _____

Дата подання ІЗ викладачеві		
Дата перевірки		
Перевірив викладач	Прізвище, ініціали	
		підпис
Максимально можливе число балів за виконання ІЗ		
Число балів за виконання даного ІЗ		

**Дрогобич
2024**

Електронне навчально-методичне видання

Ільницький Василь

***Концепція національної революції ОУН та боротьба
за її реалізацію (30–40-і рр. ХХ ст.)***

Методичні матеріали до семінарських занять для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта. Спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Редактор
Ірина Невмержицька

Технічний редактор
Ірина Артимко

Здано до набору 19.04.2024 р. Формат 60x90/16. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 2,37.
Зам. 36.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5140 від 01.07.2016 р.). 82100, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24, к. 203.